

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 3.— Núm. 113.— Diumenge 5 de Octubre de 1902.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desemprénys cárrechs pùblichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuirir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organisió interior de nostra terra; volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia los plens y cauts; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la tacitlud de poder contribuir a la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris o diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional fòrsa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

UN ANIVERSARI

En mitj de la més complerta indiferència, trencada sols per actes aïllats y insignificants, s'ha celebrat enguany a Catalunya, la data de la Revolució de Setembre. De cada any, són més comptats los que aquí s'entusiasman ab aquest recordansa, y de cada any també minvan d'una manera ostensible los que senten anyoràns d'aquells temps. Los desenyanys suferts per una banda, y per altra ls resultats negatius que obtingué un esfors realisat de bona fè per una respectable majoria, han portat lo convenciment de que las abstracciós y ls lirismes no salvan las nacions ni asseguran lo pervindre dels pobles. Y per això cada dia's concreten més las aspiracions, y s'encamina l'acció política per viaranyys més segurs y pràctichs.

L'idea abstracta de la llibertat, s'ha pogut mantindre per un quant de temps com a senyera inmaculada pera produir certs moviments y conservar encès lo caliu en lo cor dels homes verament progresius. Mes, lo fracàs ha destruit totas las il·lusions, ensenyant als que no jutjan las qüestions ab prejudicis ni apassionaments sectoris, que rès pot donar la llibertat individual quan no està sancionada y garantida per la llibertat colectiva, única aspiració que de veritat afavoreix als pobles.

Tot un sige de revolucions soroñoses y fins sangnantes, de pronunciaments, de moviments més o menys populars però improvisats, donaran la mida exacta d'un malestar fondo, no ho neguem. Mes, pensar que ab tals medis pot arribar-se a la consecució d'un ideal, sia'l que's vulga, és senzillament ignorant. Aquests fets, no's realisan si no's compta per devant ab un factor importantíssim: l'inconsciencia de las masses. Y precisament aquesta inconsciencia fa que no sia possible may assegurar los resultats, ni endevenir sisquera l'orientació que pendrà en definitiva la bullanga més ben preparada, la revolució covada ab més carinyo y entusiasme.

Veusau'l motiu perque, deixant apart las ensenyansas de l'experiència, cada dia son miradas ab més fredor, festas que feyan saltar de goig lo cor del nostres pares o dels nostres avis. Perque avuy, per fortuna, ja no s'hi confia en un cambi de política o de forma de govern: avuy que l'absolutisme d'un rey ha sigut substituït pel d'una Cambra, y que's principis constitucionals se vulneran y's conculcan pel capricho d'un govern, malgrat s'anomeni liberal y democrata, l'etern problema de la lluita entre's que manan y's que obceixen, ha variat completament y no són capasos de solutionarlo's principis considerats en altres èpoques com a pàna- cea infalible.

No: ja no s'hi pensa ni hi creu ningú en revolucions fetas pels qui sols tenen lo desitj de poder, pels qui sols se mouen a impuls de l'ambició que's domina. Las revolucions d'ara, més fondes, més trascendentals, y, sobre tot, més pràcticas, no's dirigeixen únicament a destruir lo existent: tenen una missió més enlayrada que permet aprofitar los materials de utilitat reconeguda, pera edificar y engrandir a l'ensembs lo règim que'n proporcionarà una veritable era de prosperitat y de pau.

En tots los terrers, però d'una manera especial en lo que d'aprop o de lluny se relaciona ab lo de la política, havèm de pendre sempre com a nort y guia las ensenyansas de la Naturalesa. Y si ella ns demostra que l'uniformitat és senyal segura de mort y que la varietat és regla de la vida, no es menys cert qu'lla mateixa ns diu també que's grans tras torns portan aparellats inmensos catolicismes que no's remedian fàcilment.

Allunyèm-nos, donchs, de las vi-

sions romànticas, per més que aquelles poguessin produir en certas ocasions perturbacions de tal mena que nos deixessin entreveure la possilitat d'assolir nostres ideals. Siguem com la pluja d'hivern, quieta, persistent y perfidiosa que assahona'ls camps y dona vigor a las plantas. No s'ém com la pluja estiuena, sorollosa y esbojarrada, quinas aigues assolan la terra y van a parar al mar sense profit pera ningú.

Aquesta és la missió del Catalanism, missió que va cumplint d'una manera màravellosa, si'stē en competència l'indiferència ab que'l poble mira las passades y mal anomenades revolucions, y la confiança que demosta per l'acció altament civilisadora, ferma, persistent y perfidiosa, com la pluja d'hivern, que ab alegría dels bons ciutadans, assahona de cada dia més lo terrer de la nostra aymada Catalunya.

l'escola Normal de donas

y sus beneficios?

Als diputats provincials senyors

Huguer, Meroles, Fàbregas y Tell
(CONCLUSIÓ)

Passém ara a l'ensenyança del llençatge.

Expressar clarament nostras ideas y interpretar degudament las de's altres és a lo que s'encamina l'ensenyança del llençatge. Sense ell no fòra possible la comunicació dels homes entre si, no hi hauria cultura intel·lectual, ni progrès de cap mena.

Ab això sol n'hi ha prou pera declarar lo valor pedagògich y pràctic de questa ensenyansa en las múltiples ramas, puig lo llençatge no compren solament l'expresió oral de nostres pensaments, sinó que d'ell se desprèn l'estudi del llegir, de l'escriure y de la Gramàtica.

L'estudi del llençatge forma'l jutjici y'l raciocini, és lo poderós instrument que ns permet aixampliar nostres coneixements; coneixent bé lo llençatje ns podrèm formar idea precisa de las cosas, ab lo qual nostres judicis adquiriran la rectitud indispensable, y nostres raciocinis serán tal com deuen ser: exactes y verdaders.

No'n detindrèm a parlar de l'ensenyança de la Gramàtica; creyem que ningú pot negar l'importància de dit estudi; sols dirèm ab Gréard: L'estudi de la Gramàtica és molt propi pera exercitar en los deixebles lo esperit d'anàlisis, enriquir son vocabulari, obrir horitzons a son pensament y facilitar al mateix temps, sens gran aparato de ciència, las reglas fonamentals de l'ortografia.

Inútil será també detindrens en consideracions sobre's beneficis que nos reporta la Caligrafia. Tots sabem que l'art d'escriurer té son origen en la necessitat que sent l'home de comunicar sus ideas. L'escriptura és una pintura del pensament humà, y alguns autors la comparan a un fonograma quinà vèu jamay s'apaga.

Com a ciència, l'escriptura busca la veritat, y aquí se confon amb la bellesa, y això es prou pera demostrar l'importància de son estudi.

En quant a la lectura, deu ser explicada y rahonada. Rollin, al tractar d'aquest assumpt, recomana que las joies sobre tot no descuidin aytal estudi, en quin trobaran una munio de coneixements molt útils pera la vida. Un bon llibre, ha dit un escriptor, és nostre mellor amich: nos accompanya en la soletat, suavisa las penas de la vida y ns reprèn moltes vegadas ab sus exhortacions y exemples. Las bones lectures són l'aliment necessari del nostre esperit, allunyan de nosaltres l'aburriment y nos fan evitar moltes vegadas las visitas inútils y las conversacions frívols.

Passém per dessobre la Música y'l

Dibuix, nomenadas ab rahó *llenguatje del sentiment* y aném a la Geografia y l'Historia.

L'ensenyança de la Geografia és un dels medis més poderosos de desenrotllar nostra imaginació. Tots hem llegit ab interés los llibres que'n parlan dels viatges en presos per valents exploradors de terras desconegudes y això prova la veritat de nostre assert.

Ademés, l'estudi de la Geografia serveix també pera despertar y cultivar los sentiments patriòtichs, fentnos coneixer nostre país, las riquesas del seu sol, la situació de las ciutats, coneixements tots quin valor és real y positiu.

«Dit estudi és, com diu lo P. Girard, una introducció a la vida social que parla als sentits, que parla a la intel·ligència, y que segurament deu dir alguna cosa al cor: és propi pera inspirar amor a la patria y fer naixer los sentiments que ab ell se relacionan.»

Si si tal fá l'ensenyança de la Geografia, tant més poderosa és la de la Historia, testimoni dels temps, com deya Cicerón, autorx de l'humanitat, escola de la vida y misatgera de l'antiquetat. Es també, segons opinió de Tacít, la conciència del gènere humà y son estudi cultiva'l sentit moral de l'humanitat, ja que ns fa despreciar las vicis que condemna y estimar las virtuts qu'enlaira.

Plutarco conta que'l jayo Platón escrigué ell mateix *Historia de Roma* pera son fill, a fi de que'l noy aprendués desde sa infantesa a coneixer y imitar los héroes que havien honrat y enaltit sa patria.

Aquesta ensenyansa és de grandissima utilitat pera la dona, donch que ella es la que ha d'inculcar a sos fills l'acendrat amor que deuen professar a la nació ahont vegeuen la llum primera.

Coneixent l'història de sa patria, l'aymarà, farà que altres l'estimin també y contribuirà a formar bons patriots, que seguirán las glorioas tradicions de sos antepassats.

Y pensar que hem de renunciar a tots aquests beneficis, PERQUE AB LAS NORMALS NO S'HI POT FER NEGOCI!

¡Imbècils! Cegats per venjanças y rancuniñas vergonyosas no saben ni volen comprender que las Escoles Normals de Mestras són los Centres per excelencia de l'educació femenina, són verdaderas Universitats hont se forman las perfectas mares de família y las bonas educadoras.

Tarragona vol sus Escoles Normals; Tarragona veu ab tristes a'l tençament de sus Escoles, mes no poguen pera contrarrestar lo poder dels quatre patrioters que s'han empenyat en portar a cap aytal desacert, se mossega's llabis y espera ab dalit que vingan novas eleccions pera demostrar que són indignes d'ostentar la representació homes que tan ignominiosament malmeten sos més preuats interessos.

Un defecte ciutadà

Ho es certament y, pel temps que fá que dura, sembla qu'arrelat, lo de que's humoristas (?) de ciutat, en sent que bromean, posin en ridicol als pagesos de la nostra terra, presentantlos com a tipos ignorants, badochs, més aficionats a menjary beure que're propensos a sentir, desconeixedors de l'urbanitat y abusadors impertinents dels amics de ciutat.

No volèm ofendre a ningú, però la broma ja fá prou y massa que dura. D'origen sens dupte foraster, importada ben segur d'aquellas terres de gent superficial, sempre disposada a la sàtira y pagada de llur suposada superioritat respecte als demés ciutadans de l'Estat, prengué vòl en algunas comedias del nostre teatre y, encara que forsa mancad de gracia, va perpetuantse en ell y en alguns periódichs, ab disgust dels

vers ayments de la cultura de la pa-tria.

Y dièm que no té cap gracia, per que no la sabèm veure en lo fet de que's desprestigihi a una classe social, retrayentli defectes que fins quan no són suposats, són ben sovint molt excusables, y prenen com a materia de ridicol actes que no'l produxeixen.

L'admiració d'un vilatá, devant dels portentosos avensos de l'industria, té per ventura quelcom més de risible que l'ignorancia que un ciutadà demostra a vegadas al trovarse devant de la més rudimentaria tasca agrícola o'l més senzill fenomen de la naturalesa? Y'l desconeixement de las fòrmulas convencionals del tracte social de ciutat, no es mil cops més explicable que las ridicles de la moda, ab que hi ha qui's creu enlluernar en poblacions hont no tenen (si la tenen en lloc) cap rahó d'esser, logrant sols fer eixir una rialla de compassió, carregada de rahó, puig es la veu del sentit comú, als llavis dels qui las contemplan sense prejudicis?

Si, realment, lo nostre pagès baba, quan va a ciutat, està més exposat a ser enganyat, no's produceix ab la finura d'un senyor; però veientlo e casa seva, en lo seu element, com més de quatre cops, donará llisons de perspicacia, de suficiencia y de bona criansa als seus ridiculizadores.

Prou ho sabèm, los qui vivim aprop, l'acerb ab que defensan llurs interessos en los contractes, la clarividència ab que oyiran los perills més amagats, quan cauen dintre la esfera de llurs coneixements, la senzilla educació tant exenta de refinaments com allunyada de la fastigosa hipocrisia tant regnanta en los grans centres, ab que's portan en llurs relacions ab las demés classes socials!

Que no hi há altre tipo còmic, a ciutat, que'l pagès de montanya, eternament mussol, tip y tonto! Si, certament; n'hi há a dotzenas y dotzenas. No es cas de particularizar, però ho fariam si calgués; ho fariam, sobretot, si no'n ho privesssen las nostres conviccions, ben oposadas a semblants escas de divisió y d'antipatia recíproca y per demés inconveniente, al tenir a má melis tant manejables com tenen los a qui combatèm.

No volèm dir que la classe pagesa estiguexenta de defectes y maculás; però voldríam que s'acabés d'un cop y's perdés per sempre aquesta estúpida caricatura que sembla estereotipada en algunas publicacions.

Volèm la germanor de tots los brassos de la nostra terra, que tots calen pera treballar per ella; volèm lo mütuu respecte, consideració y dispensa y la dignificació de tots los fills de Catalunya, que no's lograrà pas ab sortidas de tò com la que combatèm, en la que, als ulls de tota persona reflexiva, surt més malparat que'l pobre víctima, l'infelis graciós que le'n fá.

Altrament, cap resultat donaría la obra de reconstitució que havèm emprès y que tenim lo dever de portar a bona fi pel damunt de totas las preocupacions per generals y arreladas que sian. Perque com tothom sab, aquesta reconstitució se farà impossible sense'l mütuu respecte entre tots, absolutament tots los estaments de la nostra terra.

DESTERRO

M'havia aixecat tart, molt tart..., y ab lo cap tèrbol de tota una òpera de Wagner, y d'aquell llitot de fonda... Temps de vestirme, y d'oïr missa a Santa Agnès, sense esmorzar ni res... y ara ¿qué faràs?

Allí mateix, en l'acera del Cafè, un Vermouth, excusa per fumar, y a despatxar lo corréu...

Havia escrit mitja dotzena de cartas, en aquell prosaïch paper comercial, quadriculat en raillets blavas, primas, y l'apparatòs membrete re-

dactat en francès: «Hôtel Grand Continental—Barcelone».

Y badava, (perque allavors encara no's deya que «no val»), admirant com a bon foraster, lo movement frenètic de la gran ciutat.

Era diumènge. Las velas que protegeixen lo balcó central, y adhuc los portals del cafè instalat en los baixos de la massiva edificació, en prou feia, ombraven las grans lletres de llau d'or d'acera, sucursal, en temps de iuventut, del luxós establiment. Ben arrimades a la paret, las tauletes de zing y las cadiras de Viena, parades pels parroquians, ja estavan, en rigor, a l'ombra, mes jab, quin resoll!, y dos pams més enllà de l'acera, quin claror que enlluernava, y quin caliu que axecava butifolas!

Mirar aquella planuria urbanizada de la plassa de Catalunya, era posar-se en perill d'una oftalmia. L'estació del carril a Sarrià, y una certa barracotà que en aquell temps hi havia enfronts, cap a la plassa, ab las parets plenes d'anuncis, y's ànguls de brúties, reverberavan ab furia'l sol que les blahia de plè en plè, fins a desconxarne bossins de rebossat.

L'arc de Sant Martí prostitua la poètica magestat de sos colors, produintse lo simbòlich meteoro per descomposició del broll de les manugueras municipals, disparades, com un assot olímpich, contra's transseunts escamats, y mullantne, pot ser ab compasión refrigerant, las potes dels infelissos caballs que arrossegaven sota la tralla de brutal auriga, y en berlines de punt, atronadas, la satisfeta humanitat d'algún, bolsista o d'un cursi endumentat.

Los tranvias, los «Ripers», los «Caldas», creuavan d'assí d'allà com una exhalació. Plens, carregats de passatgers: cuyneras vizcainas o raspas de la terra, ab cistelles que's vessavan tomàquets, d'enciàm, de butifarra; obrers ab camisa neta, y no tots ab senyals d'anar a santificar la festa; boiguerets escapats de darrera'l tauell, corrent a sus xefas al Putxet y a Vallvidrera; burgesos matiners, buscant al Passeig de Gracia la digestió del xacolote ab ensiamada de «La Mallorquina»; y senyoras tornantse a l'Ensanxe, desde sus devocións del Pi o de la Mercè; y gent de negocis atabaladas y parlant, diumènge y tot, dels «Norts» y de las «Cubas»; y extrangers, y marinós, y soldats...

Cada màquina d'aquelles, passant pels rails com una llansadora, portava tot un mon: a dins, a l'imperial, als estreps; verdaders rajms humans que sacudia y brandava, a cada moviment que l'hi imprimia'l galop de la récula que l'arrossegava.

La sortida de la Rambla semblava la d'un riu. Lo que venia d'allí, tumultuós, confús, formiguejant, més estivat y comprimit; y lo que aquelles onades duyan y desparramaven per entre mitj d'aquells dos xànlans de Canaletas!

En direcció contraria passava un batalló de tropa, precedit d'un reguitx de tropa, precedit d'un reguitx innumerables de xicots, desarrapats y cridaires, y tallava la multitud, y l'arrambla, tirant damunt de la gent caballs y velocipedes, y carrets de mà, ab bona cosa d'empenyents, y renechs, y crits y protestas dels atropellats.

Aquí és una senyora esparverada, que no acaba de trobar los dos segons que necessita per passarre d'una acera a l'altra, per entrer en el travessar vertiginós de cotxes y vehicles; allí és un pagès de fòra que s'atura en sech, ab cara de catàstrofe, tornant d'en Babia al sentir l'*hep!*, esten-tòreo d'un conductor malhumorat; y més enllà un bon home

enormes y dibuixos alusius, anuncis més o menys estafalaris o congruents:

«Al gran sombrero de copa del Cid.»
«Sastrería de Venus.»

Per devant meu mateix desfila en aquella hora la crème de l'Ensanxe; l'elegància que surt de missa de dotze, de ca'n Parès, de les confiterias, y llueix lo garbo, tot caminant en busca de la clàssica escudella.

Totas aquelles maquencies s'encaixan, apinyades, en estreta filera, mal defensantse, ab vanos y sombrillles, del sol de justicia qu'aplana cap enllà de l'acera, y fregant aquell bé de Deu de drapets clars, vaporosos, de les festas, en la pintura verda dels banchs rústics y en la duptosa nètud del marmol de les taulas.

Mamás de veras, que semblan apocrifas, per lo que van de complacents y distretas; noyas de la primera, o de altres voladas, compostas y tibadetas, lluint formes més o menys esculpturals y autènticas, enfundadas en telles de colorets alegres, rosa pàlit, blau de cel, blanquinós, ab molta rusa en les hombreras, molt de polvo d'arròs en la cara, y una profusió, en conjunt, de llabis de coral, de boques de pinyó, y dents nacaradas.... Vaya! de tot lo que podia y devia servir d'assumpto per la seva almirada retòrica als galans empalagosos que duien al costat, discretejant, fent brometa, o fingint simplement, per lo ben veurer, interessants colquis y apassionada intimitat.

Entre ells, la mateixa conseblanca en lo vestit que en lo posat; l'uniforme del menú distingit, que no pot alterarse en cap detall, ni tan sots en lo de la gardenia al trau; com si talment los hi embutís lo Reglament que té ficat en lo seu, plé de llantillas, al pobre polisson de punt, que baixalla allá al cantó, probablement degana, sense taparse sisquera'l bigot de cerdas ab l'estàm vert del guant de munició.

Aprop meu n'hi ha un (d'elegant, no de guindilla), que no's barrataria, a ben segur, ab cap dels que passavan. ¡Cá! ni tampoch ab aquests que tornan, radiants o'havense ofert, durant dos horas, en espectacle edificant a tota la Rambla en pès, fent evident qu'han merescut la conversa, y ja se sobreentén qu'els favors, d'una florista, més o menys baquetejada. ¿Què dich? ni ab los ginetes; y això qu'enfà de tropa ser ginet, tant si'l que porta a cella és un potro de sanch, com si és un caballot dels que llogan a duro!

Ell si que n'és de pura rassa!

Mireusel: vesteix (o porta damunt), las pessas a la moda, mes tallades pel seu tipus: indumentaria especial, encampanada del mal gust que prefeix sempre l'exageració y en que's veu la falta d'expontaneïtat y l'imiació banal y desacertada.

Sêu de costat, lo barret al catell, y xucla poch a poch la cervesa d'un xop, que no toca ab las mans, ocupadas en retindrer, incòmoda y grosserament, la cama esquerra creuada per damunt de l'altra. Calsa botas de cuiro rossas, y no d'u armilla sota la americana, que adorna, no cal dirlo, la gardenia de rigor.

La cara és moreneta, rexuclada y granosa.

¡Qué satisfet se'l vèu, a travers lo gesto disiplinat d'home corrido!

Es clar: si és tan bo, tan substancials lo que li toca; píllit!—lluir en aquell instant! Bastant xafada, això si, mes airosa, desvergonyida, y sobretot flamenga, molt flamenga.

—Vegi si és flamenga—diu lo mosso, que no pot contindrer l'indiscreció, a l'observar l'interès ab que estudio l'escena,—que «van comensar» al mateix «Burdell-Concert», quan tot just ella'd dessuava d'una Danza del vienre, o cosa per l'estil.

Ara s'axeca, y—ja ho veuen tots y cadascú dels transeunts,—lo primer que fà és venir a toparlo pér que él li pagui l'esmorzar: Vés si, se l'estima!

Entra tiessa, talonejant fort, lo cap molt dret y lòc's tirat enyant. Lo nas, xato y menut, en l'aire, los brassos enrera, apoyan las mans en lo vérterix de la cascada de tabellas que recull la tela sobreira de la fatidilla negra, estirada y cenyida com'una faixa ortopèdica; y sota las barras, immodest, prominent, lo volumen esfèrich de l'abultada pitrrera, cubrint la sospitosa mercaderia lo pabelló roig de la brusa.

L'aparició és un terratrèmol, mes sols en lo desitj de reclam de la mossa, y en l'imaginació d'aquell «Don Juan d'anar per casa». Lo demés de l'efecte, se redueix a una molesta interrupció del solemne desfilat dels elegants, y tres o quatre comentaris bruts dels mossos del cafè. Mes, afíx y tot, allò era una conquista, y l'obre diable passeja per las sesomias indiferents de p'ls voltants una mirada, entre escamada y triomfal, moh-

carregat, en lo fons, de no veurer en cap part senyals d'admiració per aquella patent d'home de mon que's fraga per la cara.

La patent, entretant, s'ha sentat de cantell, creuant també las camas, sense gayre neguit de tapar las pantorrillas, y comensa, entre xisclets y posturas, a demanar tantas coses de la llista que li presentan, y a triar tantas flors en lo cistell que li ensenyà una florista aixerida, que l'afornat conqueridor *in partibus* palpa, involuntariament y contrastat, la regió en que's felisos mortals que'n tenen, solen portar la bossa.

En això havia jo tret la meva per pagar lo gasto, (parlo també del meu), y'm disposava a encendrer un altre cigarret, quan, vetaquí que se'm planta devant, ab graus extrêms, un individu, quina fatxa y andamits lo senyalaven com a planta exòtica en lo verger barceloní.

¡Batista! *Caratsus!* Ell mateix!

Venís suat, esbofegant.

Dimoni de poble aquest, que mata de calor a un home avesat a tots los sols y a tots los ayres! Ya se vé: allá, a la seva terra, com que tothom lo considerava per lo que era, lo senyor Batista's passegava en còs de camisa per lo saló de sessions de l'Ajuntament. Mes aquí... ja, ja..... Si sortís sense corbata, casi bé l'agafaria la sereta...

Afiguris: tot lo sant matí de Déu suant com un peix, y sense pèndre res més que la calor, y disgustos.

Las sis havia sortit per anar a missa, perque ell, això sí, primer que tot, bon cristia, y va a l'Iglesia, y com dèu anarshi: no com molta gent d'aquí que no hi va més que a fer pecats. Y després...

Bah, deixem-ho correr, pér que hi ha certas cosas...

Prou què seuria, ni que anés de pressa, y pendria una cervesa, *basta* que jo'l convidés, y estimantlo molt, *caratsus!*

Y xerrariam—si, home, sí,—tot lo que jo volgues; y que seria de las poques cosas que—d'ensà qu'és aquí—li haurian fet profit... a n'ell, un home tan tranquil, y que mai s'havia posat cap pedra al fetje! Ah! això allavors, allà dalt, quan ell era felís.... Bé prou que ho sabia jo....

En tot La Vinyera, y en molts pobles de la rodalia, no era possible fer res sense contar ab lo senyor Batista: era això quelcom a tall de *cacieque*.

Y quin *cacieque!* Ab soberanía patriarcal, y consagrada per l'adquisència de tota la comarca.

Naturalment: la botiga, l'hisenda, lo capital, al servey de tothom... A l'un, venentli a fiar; a l'altre, deixantli un *pico* senye interès, al de més enllà, desempetenegantli l'expedient, y a n'aquest, bon consell, y ab aquell, bon negocí; y a tots bona cara; y ell, l'arca dels segrets, y ell, lo panyo de llàgrimas.... Tot, ab son compte y rahó, ja no cal dirlo; coexinen els homes, y sabent bé de qui's fiava.

Y treballant, *caratsus*, y enriquinte, y gobernant.... perque ell, no sé com s'ho campanejava, que sempre estava al *candelero*, y'l poble atés, y en paus ab lo Gobern....

Vaya! Y pensar que per una sola errada, per tenir una hora tonta, se'n anessin a rodar la consideració, la tranquilitat, y fins la fortuna!

Ah, sí, senyor, la fortuna: donchs qu'es pensa?

Perque ell havia presupostat per la carrera de l'herèu, y adhuc havia consignat un respectable capítol de imprevists, veyst en la xicoteta, y—sembla mentida, Senyor!—fins en la dòna, quelcom com ganas de donar-se una fregada de ciutadania per la capital, mes, jay! ab quantas cosas no contava!

Y al cap d'avall, per ellas mateixas, quin *cameló!*

Miri que agradarli a la mestressa, la monumental y grandiosa senyora Mercè, que tenia tants vassalls com habitants La Vinyera, y bastants més, no serara altra cosa, després de viure en los darrers despoblats de Girona, de Provença o del Bruch, *número mil y quinientos*, sinó «da del quart pis!»

Un quart pis, al que no pujan may, per dignitat de classe, las trapisonistes del tercer, y per lo que ell paga, després de tot, quinze duros.

Son dònás, veliaqui, y está dit tot.

Es vritat «que vivian a Barcelona» y que la xicà tenia'l gust de coneixer—de vista, per supuesto—un munt de banquers, de marquesos y de *pollos* del.... si, bé, d'això que diu, del *hige-life* (que així'm mateissin com no sé lo qu'és, ni ganas); mes, que té que veure, *caratsus....?* Compensa, per ventura, contar aqueixas rucadas als babaus del poble que venen de tart en tart, y fetxar «en Barcelona» mitja dotzena de cartas que escriu la xicà a l'any, de la murria estupenda que aquí'n migra a tots? Y del des-

cuit de l'hisenda, que ara va com Déu vol, y dels gastos impossibles, y de la vergonya y de l'engunia de bregar ab pagares y ab apuros, un home com ell, acostumat a prestar, y fins a prestar de franch, tota la vida?

Ah! y a tot això, desfeta la boda ab lo Biel; lo Biel, que, ja ho sabia tot, cull, anys ab altres, trescentes cargas de vi, y que ara a la senyoretà li ha semplat massa de fòra, y l'ha plantat—tal com li dich,—per un marquesito molt sech, que va conixer a Tivoli, y que—esperis, *caratsus!*—un dia que a la Pepita li feya mal una dent, los va obrir, ab la escombra a la mà, la porta de Monseñor Caixal!

Y's creu que ab aquest desengany han renunciat las de casa a las seves ximplerias?

Donchs, *ni pòr esas.*

Vèu aquest paquet, que a punt-lo lleno de rabi que'm lá? Es, *nada menos*, que de pòvols d'arròs y de clavells, per anar aquesta tarda als toros, y de papers de solfa. Perque, d'ensà d'allò del marquès-lacayo, la ex-menestrala té histerich, y's distréu las mürries, rebent llissóns empíricas d'un mestret del veinet—that—que, per cert, me sembla molt puntual y molt assiduu per venir de franch;—y tot lo d'ia esbalota'l cel-obert ab un piano de illoguer, dolent, és clar, mes que no deix de costarme, cada mes, dotze pessetas.

Aquí va suspirar en Batista, y's va beure d'un trago la meytat del xop, que encara tenia intacte.

La concurrencia de consumidores havia casi desaparegut desde que vaig acabar las cartas.

No quedaven més que la flamenca y'l seu *pagano*.

Aquest, d'esquena al senyor Batista, y feya un ratet que visiblement intranquil, mirava de reull, y's coneix que empenya a la mossà per anarsen, ab frases ràpides y freqüents, llansades en vèu baixa y tò cremat y suplicant, que ella acullia ab ganyas desvergonyidas y petits esclafecs de riure d'una boca plena de recapte.

Lo meu interlocutor no ho veia, y enraonava...; parlant, encar que no sabia llatí, *ex abundantia cordis*; y després d'haver sexulat vigorosament los blancks bigots, plens d'escuma del Baviera, s'encarnisava en sas llàtimos confidencias.

Tot lo que havia contat no era rès, comparat ab la conducta de l'herèu, d'aquell gata moixa que, al sortir del colègi, sembla que no hagués trençat may cap plat.

La carrera, lo brillant pervindré, i quina decepció!

De cop, no foren sinó desaplicacions y carbassas; al poch temps, ja no hi havia tal Universitat ni tal aca; lo que hi havia era molt de billar, molta cerveseria, molt de tornar a casa a las tantas; desseguida, l'abandó de aquell destinet que vostè li proporcionà, y en lo que, per poch, me deshonra; més tard, confessions vergonyoses, comptes d'especialistes:... no ho vulgui sapiguer.

Allavors si que ja no's dissimulava la disputa sorda entre's nostres veihins: ell va tractar sens dubte de marxar, y ella, a qui devian mancar enca 'bons bossins per empassar-se, y que, segons se veia, no havia begut ab moderació, vā y li para's pèus ab una rialla colossal, rialla de ramera, descarada, provocadora, insolent....

Lo senyor Batista girà'l cap, sorprès y arrogant, y al ferse cárrec de l'escena, y al coneixer bé la sesomia del calavera y la fatxa de la dòna; un vel de sanch ombrà sa cara apoplètica, y's va balandrejar com un bo-raxxo.

Lo vaig portar arròssegantlo, a l'interior del cafè, allavors desert, y desplomantse en un banch, volgué ofegar un plor, y contestà al meu gesto mut d'interrogació:

—Després, lo burdell y la timba, després, deutes de joch y la runa de la casa; després, l'estafa; després la seva infame mà axecada contra mí. Y ara, que fà un any que no'l veia, en públic, devant de vostè, que fou son protector, y a qui's desconeix, y devant meu, que soch estat son pare, aquest ultratge y aquesta vergonya!

Ah, Barcelona, Barcelona!

FARRÁN DE QUEROL.

Del llibre nou *Clichés*.

Comentaris

Nos ab nos

El acaparamiento en que de ordinario vivo, diu lo senyor Castellar, li havian impedit atendrer los desitjos de *La Opinión* d'escriure quelcom sobre's problemes pendants; però com s'acosta un cambi de situació, lo senyor Castellar se decideix per aí desensòrirse una mica publicant una carta oberta qu'és un recordatori pera quan s'hagi de fer l'encasillado.

... y para cuando tal momento llegue—lo cambi de govern—he pensado yo, y esta es la causa inicial de la presente carta, en la disgregación y ausencia completa de dirección en que encontrará el nuevo gobierno las fuerzas conservadoras de la provincia de Tarragona...

Encara estem aixís? Nosaltres creíam que era un fet l'unió de tots los conservadors y que hi havia qui dirigia; però no deu ésser aixís quan una persona tan conspicua entre'l partit y tan perfectament desconeiguda a la província, ho assegura baix llur firma y ab l'assentiment de *La Opinión*.

Després lo senyor Castellar, nos fa un programa regenerador, ahont demostra de la manera més soporfera, que posseix profunds coneixements y aptituds pera resoldre lo dels canvis; la qüestió social; la religiosa, econòmica y regionalista... D'una cosa's descuida l'honorífich senyord per Tarragona: fer-nos saber la seva opinió sobre això de la aliansa ab França, punt interessantíssim y sugestiu.

Però, concretando las aspiraciones á los intereses particulares de la província, diu que hi ha que pensar en lo port obrir vías de comunicació, assolir franquícies, enllàs de ferrocarrils, obras hidràulicas y demás mejoras que reclama con justicia indiscutible esa província. Tot això està molt bé; però n'sembla qu'el senyor Castellar se'n podia enrecordar de tot lo que diu necessitem alguns anys enrera; per exemple, la primera vegada que va pescar la senaduria per aquesta província. Si des de allàvors vostè y altres s'haguessin recordat de aquest abandonat pais, potser *otro gallo nos cantara*; però com aquests flamants programes solen aparéixer abans de les eleccions y després queden lletra morta, podia lo senyor Castellar estalviar la feyna d'escriure una carta que demostra lo que tothom sab: qu'el prometer no fa pobre y que una cosa es predicar... y una altra cumplir.

Si'l senyor Castellar en lloc de prosa que no diu res en substància, hagués presentat una llista de lo que ha fet pér aquesta província, potser encara'l creuriá; però com ningú coneix a dit senyor ni se sab que hagi fet res, lo mellor que podém aconsellarli és que s'estigui a casa seva y que ns deixa tranquillos a nosaltres. Ademés tenint en compte las ideas que professan los conservadors d'aquí contra tot lo que fà olor de Barcelona, hem de suposar, piadosament pensant, que's disgusta que tant lo senyor Gassol com vostè, pos culerada en los assumptos polítics d'aquesta província.

Y ara que parlem de *La Opinión*, l'estar de moros no impideix que li donem las gracies pér la *envainada* del diumenge passat. Particularment prou deyan pestes de la carta de'n Russinyol, Domenech y Torres; però en lo seu periòdic no s'atreuiren a dir una paraula. Seguiren lo socoregut sistema del silenci, pensant que no insertant la carta ningú se'n enterraria... Mes al cap de mil dies, veient que tots los diaris se'n havien ocupat y que'l públic havia rebut molt bé l'oferten dels diputats per Barcelona, publicaren un solt ab unes escusas tan tortas, que *La Cruz* ja s'encarregá de picar

Comissions y Representacions

DE PRODUCTES NACIONALS Y EXTRANGERS

Centre d'Informació Comercial

Sixto Villalba.—TARRAGONA

Hem tingut lo gust de saludar en aquesta ciutat als nostres amics senyors Pascó y Mateo, comissions per la Junta organisadora de l'Exposició d'Art antich que s'està celebrant a Barcelona.

Respecte d'aquest assumptiu diu nostre confrare *La Veu de Catalunya*:

«Ahir a la nit va arribar de Tarragona D. Joseph Pascó, que hi havia anat, comissionat per la Junta organisadora de l'Exposició, a si d'escullir los exemplars artístichs ab que la Sèu tarragonina ha de figurar en la exhibició. L'elecció dels objectes várse de comú acord entre'l Sr. Pascó y els comissionats del Capítol Catedral, senyors doctor Segalés, degà, doctor Guillamet, doctoral, y doctor Vazquez, als quins és de justicia tributar los més expressius eogis del servor que han demostrat en prò de l'Exposició d'Art antich, contribuint d'una manera eficacíssima al seu lluïment, com també és del cas remerciar a D. Francisco Ixart, per las gestions que desde un principi va fer per arribar a tan felís èxit.

Los exemplars triats destinats a representar d'una manera brillantíssima en l'Exposició los tresors litúrgics de la Catedral de Tarragona, són los següents:

Un pany de vellut gòtic, dibuix de pinya, de seda y or; dos frontals gòtics y un del segle XVII, d'estil molt explèndit; dos tapisos, molt fastuosos, ab composicions d'escola de Rubens; un tapís ab motius heràldichs, del segle XIV; quatre mitjós tapisos gòtics, de quatre metres cada un, y un altre tapís gòtic, preciosíssim, de 10 metres de llarg, ab inscripcions de distints caràcters.

Ab tan richs exemplars de teixit y de tapisseria, molts d'ells may exposats en cap exhibició, la Sèu tarragonina farà un paper de primer ordre en lo nostre Palau de Bellas Arts.»

Hem rebut elegantment imprents un exemplar de l'hermós llibre que ab lo títol de «Clichés», acaba de publicar nostre benvolgut y distingit amich D. Ferrán de Querol.

Sens perjudici de que en la vinentia edició dediquem a l'esmentada obra l'espai que li pertoca, honrem avuy las nostres columnas reproduint lo xamós quadret «Destero», quina lectura podrán assaborir nostres abonats en altre lloc del present número.

—Camisas y corbata alta novetat. Camiseria de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

Lo proper dimarts, dia 7 del corrent, se celebraran l'Iglesia de Sant Joan d'aquesta ciutat, varias missas en sufragi de l'ànima de l'ilustre tarragoní Excm. Sr. D. Pere A. Torres. (Q. A. C. S.)

L'autoritat militar de Barcelona ha denegat a l'Unió Catalanista'l permís pera celebrar un pròxim Consell general, en lo que s'havia de procedir a la renovació de part de la Junta Permanent.

Nostre distingit amich y ferm tarragoní, lo Prebere En Joan Lombart Bargalló, cantarà sa missa nova aquest matí a l'Iglesia del Reyal Monestir de Montsió de Barcelona. Li seran padrins lo seu oncle D. Bonaventura Icart y Ximenis y la Sra. D. Flora Ceballos, viuda de Gutiérrez, y predicarà'l Rvnt Dr. Jaume Valls, catedràtic d'aquesta Universitat Pontificia.

Agrahim de tot cor l'atenta y artística invitació que havem rebut pera assistir a tan piados acte, desitjan a l'amich Lombart tota mena de prosperitat en l'exercici de son enlayrat y sagrat ministeri.

Copié de nostre confrare *La Veu de Catalunya*:

«Lo capitá general nos ha ordenat que expliquessim lo sentit d'un solt referent a la Lliga Regionalista, en lo que's deya que hi havia espayosos oficines ahont se preparavan ja futuras campanys.

Fem constar que aquestas campanyas son pacíficas, las úniques que fa la Lliga. Treballs electorals pera estar preparats a tota contingencia de crisis o disolució de Corts.»

L'autoritat militar ha denunciat lo penúltim número del setmanari local *La Avanza*, dedicat tot ell a commemorar la Revolució de Setembre.

També ha sigut denunciat per la mateixa autoritat lo setmanari repùblicà *La Justicia*.

Desitjém que las denuncias dels esmentats confreres no tinguin conseqüencies desagradables.

Lo número de *Catalunya Artística* corresponent a n'aquesta setmana conté treballs literaris den Prius y Badia, Surinach, Sentiés, Busquets y Punset, Joseph Lloreda, Joan Vives y Borrell, Oliva, Brigman y Portals y Prés.

Los dibuixos són de S. Sardà y S. Junyent.

Publica a més numerosas fotografias de la comarca del Montseny.

La distingida esposa de nostre estimat amich En Francesch Sugrañes, ha donat a llum ab tota felicitat una hermosa nena.

De totcor felicitèm als venturozos pares.

Lo divendres morí, ja a una edat molt avansada, la distingida senyora D. Ignacia Llauradó, tia de nostre estimadíssim amich y company don Emili Borrás, comerciant d'aquesta plassa.

Al acte de l'enterro, que tingué lloc ahir, hi assistí nombrosa y distingida concurrencia.

Rebi l'amich Borrás y demés familia l'expressió de nostre més sentit condol.

Regna gran disgust entre'lxs molts aficionats a la cassera del parany, a causa dels mil y un inconvenients que per part de l'autoritat s'oposan a l'exercici d'aquest divertiment, perfectament legal segons la darrera llei de cassa y distintas reals ordres.

Sembla que algú vol que's esmentats aficionats se proveixin de llicencias de cassa, cosa que no necessitan, puig la majoria d'ells són propietaris o arrendadors dels paranys y per tant tenen perfecte dret de cassar, ademés de que la llei del Timbre no'n parla d'aquestas llicencias.

Cridém respecte d'això l'atenció del Sr. Gobernador, esperant que atendrà ab justicia nostras reclamacions.

Hem tingut lo gust d'admirar un hermós altar de pur estil gòtic que s'ha emplassat en la capella de Sant Josep de l'Iglesia dels P. P. Carmelites.

Facilitèm coralment als amics Melendres y Ripoll, autors respectivament dels delicats treballs de fusteria y escultura que en lo mateix campejan.

Ha mort en aquesta ciutat nostre particular amich D. Matías Verderol, germà del respectable advocat Don Antoni, al qui, com a la desconsolada viuda y demés família, accompanyem en lo sentiment que's ha produït tan irreparable pèrdua.

A. C. S.

—Camisas y corbata alta novetat. Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

TIP. DE FRANCESCH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

Companyia Valenciana de Navegació
Línia regular de grans y ràpids vapors

ENTRE

Espanya, França è Italia

Vapors de la Companyia

Sagunto, Alcira, Játiva, Grau, Martos, Cabanes y Denia

Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona, directament pera Marsella y

Génova los dimars de cada setmana.

Pera Niza, Porto Marizio, Onglia y Liorna los dimars de cada quinzena.

Pera Valencia, Alacant, Almeria, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva los dijous de cada setmana.

Directament pera Cette sortidas setmanals tota època del any.

S'admet passatge y càrrega á nolis reduits.

S'admet càrrega ab nolis seguit y coneixement directe pera New-York, Nàpols, Barri, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbord a Génova.

Agent: D. Antoni Más y March

Tarragona, Plaça d'Olózaga, 1, Tarragona, Teléfono núm. 31

En venda Ho está la casa núm. 17 del carrer de Comte de Rius y núm. 26 del carrer de August d'aquesta ciutat.

Pera informes dirigirse al Notari don Simó Gramunt, St. Agustí, 19, 1.^a

Ibarra y C. a de Sevilla

Línia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marin, Villagarcia, Carril, Coruña, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastiá, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

S'admet d'aquest port lo dia 9 d'Octubre lo vapor Cabo Espartel, son capitá D. Ricart Redondo, admetent càrrega y passatgers pera's citats ports.

Lo despaxa son consignatari D. Marián Peres.

S'arrendará o vendrá l'edifici núm. 16 del carrer de la Pau y número 15 de la General Contreras, ab pago al comptat o a plassos. En dit edifici hi ha cups de bastanta cabuda y dos pous ab aigua abundant reunint dit local condicions pera poderhi instalar calsevol industria.

Pera tractar dirigirse al mateix interessat, qu'avuy en d'aquesta ocupá, o bé a don Joseph M. Pages, Enginier a Reus.

LÍNIA DE VAPORS SERRA PERA LIVERPOOL

Sortirà d'aquest port lo dia 7 del corrent lo magnífic vapor Paulina, son capitá Cirarda. Admet càrrega y'l despaxa son agent don Modest Fénech.

Ignasia Llauradó y Ribal

Morí'l dia 3 del corrent

HAVENT REBUT LOS AUSSILIS ESPIRITUALS

A. C. S.

Sos afllits nebots n'Emili Borrás y n'Adela Juvé de Borrás, così, lo Reverent Joan Llauradó, capellá de l'Hospital civil de Reus y demés parents, al participar a sos amics y coneiguts tan sensible pèrdua, els pregan se servir tenirla present en sas oracions, y assistir als funerals que pera l'etern descans de la seva ànima, se celebraran demà dilluns a las deu y mitja a l'església parroquial de Sant Joan, per lo que'n rebràn especial favor.

Lo dol se dona per despedit.

Xarop de hipofosfats CLIMENT

La llegítima marca "SALUD"

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrofulacrión. Camat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presentan per aquests cassos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol lo pacient ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloniz**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presentats a la meva clínica a causa d'affeccions genitales provinents de la falta de fixesa de les visceres abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

Ovi Lecitina Giol

Serveys de la Companyia Trasatlàntica
DE
BARCELONA

Línies de Cuba y Méjich.—SERVEY DEL NORT.—Lo dia 19 de Octubre sortirà de Bilbao lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XII** directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera litorals de Cuba y pera Costa Firma y Pacífich, ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia, y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, també ab trasbord a Habana.

SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 26 de Octubre sortirà de Barcelona, y'l 30 de Cadiz, lo vapor **Buenos Aires** directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units y litorals de Cuba. També s'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata, ab trasbord a Habana.

Línies de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Octubre sortirà de Barcelona, y'l 13 de Málaga y el 15 de Cadiz lo vapor **Montevideo** directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich pera qualquier port admét passatge y càrrega ab billets y coneixements directes. Combinació pera litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana.

Línies de Filipinas.—Lo dia 11 de Octubre sortirà de Barcelona, havent fet les escalas intermitjas, lo vapor **Isla de Panay** directament pera Port-Said, Suez, Aden, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental d'Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línies de Buenos Aires.—Lo dia 2 de Octubre sortirà de Barcelona, y'l 3 de Valencia, y'l 5 de Málaga y'l 7 de Cadiz lo vapor **P. de SATRUSTEGUI** directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires. Admet passatge y càrrega pera Rio Janeiro, Santos, Punta Arenas, (Chile), Coronel y Valparaíso, ab trasbord a Cadiz al vapor de la Línia del Brasil.

Línies de Canàries.—Lo dia 17 de Octubre sortirà de Barcelona y'l 18 de Valencia, y'l 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde** directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, y Santa Cruz de la Palma, retornant a Barcelona per Santa Cruz de Tenerife, Cádiz, Málaga (facultativa), Alacant, y Valencia.

Línies de Fernando Poó.—El dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, el vapor **P. de SATRUSTEGUI** pera Fernando Poó, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'Africa y Golf de Guinea.

Línies de Tanger.—Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes.

Sortidas de Tanger: dimarts, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigir-se á son agent **D. Emili Borrás**

Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totas las malaltías del

VENTRELL

per cròniques que sian, regularisant son funcionament y reforçant los debilitats. Dona venta en totas las Farmacias y en casa son autor, **Passeig de Gracia, 4, Barcelona.**

Farmacia Plana

al costat de la antiga
CASA FIGUERAS
REAL, 6.—Tarragona

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen. Complet assortit de medicació pera curas antisèpticas. Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygues minero-medicinals
TARRAGONA

Acadèmia Duarte

Carrer de la Palma, 2.—Tarragona

Se donan conferencies de tots los cursos de las Facultats de Dret y Ciències socials y Filosofia y Lletres, comprendent en aquesta darrera las seccions corresponents a tres llicenciatures.

Lo curs, com en anys anteriors, comencera'l dia 1.er d'Octubre, com això ho disposa l'art. 3.er del Reglament.

S'admeten alumnes interns y externs. L'Acadèmia compta ab suficient nombre de professors titulars pera cada secció.

Pera informes al Director **D. Francesc Duarte**, advocat, beneficiat de la S. I. Metropolitana.

Gabinet y Clínica Dental

DE

A. PONS ICART

SAN AGUSTÍ, NUM. 21, PIS SEGÓN, TARRAGONA. Tractament especial de las malaltias de les dents y genives.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emploinaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessses y dentaduras de totas classes.

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobarà la indústria, la agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abons ab riquesa garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT
Sofre FLORESTILLA de la millor marca
TARRAGONA

D. Antoni Virgili y Oliva
ADVOCAT

ha trasladat lo seu despatx al carrer de Augusto, número 26, primer.

Maquinaria agricola, industrial y vinícola
Complet assortit en ferreteria
Marcel·lí Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA. Unich representant en aquesta província de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aràdas y bogits pera ondas llaurades y demés màquines agrícoles.

Emulsió Nadal
LA MILLOR Y MÉS AGRADABLE

Unica que conté'l 80 per 100 d'oli pur de fetge de bacallà.

Aprobada y recomenada per los Colegios de Metges y Farmacèutics.

De venda en totas las Farmacias del Regne y Ultramar.

En Tarragona, casa de l'autor.

Tarragona, 20, Major, 20.—Tarragona

Ayqua naf SERRA

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo Nen X. de tres anys, sofria desde més de un any de una escrofulacrión. Camat d'usar sens cap resultat quantas Emulsions y reconstituyents se presentan per aquests cassos, vaig ensenyjar los **Hipofosfats Climent**, trobant consol ja en lo primer frasco y molt prompte la curació completa.—**Dr. Siloni**, Catedràtic de Barcelona.

Srs. Climent y C.^a.—Tortosa.—Molt senyors meus: Puch assegurarlos qu'en tots los cassos d'**Asthenia** presentats a la meva clínica a causa d'affeccions genitales provinents de la falta de fixesa de les visceres abdominals (Enteròptosis) lo **Xarop Climent marca SALUD** m'ha donat inmillorables resultats.—**Dr. Gibert**, Especialista en parts y malalties de la dona.

Exigeixis lo llegítim **Xarop Climent SALUD**, únic aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s'en expén altre del mateix nom.

(Lecitina de rovell d'ou)

Tónic. Reconstituyent

Antineurasténich

La Joya del Centre Establiment de begudas

JOSEPH RIOLA

Tarragona, 22. RAMBLA DE SANT JOAN, 22.—Tarragona

TEMPORADA D'ISTIU

Espumosos refreschs de taronja, plátano, vainilla, llimó, maduixa, etz., á 10 cént. Cervesa fresca **Moritz**, rebuda diariament de la fàbrica. Horxatas y xarops fins, nectars y dèmés begudas del temps. Dipòsit de gel.—Vins y licors de las més acreditadas marcas á preus econòmichs. Se serveix á domicili.

CERVEZA

de primera qualitat, se serveix á preus reduïts en l'acreditat establiment

LA BATERIA

Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus econòmichs.

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2°.—TARRAGONA

Gabinet de malaltias dels ulls

Eduard Tello

METJE OCULISTA

Ex-intern, per oposició de la Facultat de Medicina.—Ajudant de l'oculista Dr. Ríos.

Horas de consulta: De 11 á 1 y de 4 á 6.—Gratis als pobres.

Compte de Rius, 11, pral.

Centre d'Instrucció Musical

de Tarragona

EN LO SALÓ AYNÉ

Queda oberta la matrícula pera l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch.

Lo dia 1.er del próxim Octubre quedará obert lo curs de 1902 á 1903.

Hòrnes de classe

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarda.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

Gran fàbrica de braguers

34, Unió, 34

Hernadios (TRENCATS). Aquest establecimiento compàtia ab los avences mes moderns y pràctics que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopédichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regular. Sistema Monserrat y ab lo tractament de les trencadures.

Grans existencies en braguetes de goma pera la curació radical de les trencadures congènitas y adquirides de l'infància y tot lo concernent á Cirujia y à Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metes que dan tingut ocasió de coneixela, tant per los gèneros de son catàleg com per los preus reduïts.

PERE MONTSERRAT. Unió, 34.—TARRAGONA

Negoci lucratiu

Venda de varias participacions, de la societat tarragonina Pedrol y Companyia, domiciliada en aquesta ciutat y dedicada á l'extracció de materias fecals, pel sistema «INODORO».

Darán rahó á l'Administració d'aquest setmanari.

EXCELCER

En Llanas ven uns paraiguis de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tanitissim bò, que resisteix tota prova al devall d'un canaló.

Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebòns, que ni Rafael ni Murillo los podrían fer millor, apropósito per regalos; causan gran admiració.

Trobarán també sombrillas y un gran assortit de basions, parassols de totas menes que son mol. barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en 'an bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Aquesta triple ayqua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma està elaborada ab la flor, tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellas de 11/4 de litre al preu d'una pesseta.

A engrès importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Rosa

A la menuda: Farmacia del Centro.—Tarragona.—Demantar AYQUA NAF SERRA

Unió-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe per noys: De set á dos quarts de nou del matí.

Classe per senyoretas.—De dos quarts de dues á les tres de la tarda.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la meitat x hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set á dos quarts del vespre.